

Sygn. VPa 102/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2017 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Marczyńska (spr.)

Sędziowie: SSO Urszula Sipińska-Sęk

SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant: st.sekr.sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa G. Z.

przeciwko T. M. prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą „Zakład (...) z siedzibą w K.

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji powoda G. Z. od wyroku Sądu Rejonowego

w Radomsku IV Wydziału Pracy z dnia 13 września 2016r. sygn. IV P 75/16

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu Sądowi Pracy w Radomsku do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

SSO Urszula Sipińska-Sęk SSO Magdalena Marczyńska SSO Agnieszka Leżańska

V Pa 102/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 września 2016 roku w sprawie IV P 75/16 Sąd Rejonowy w Radomsku IV Wydział Pracy oddalił powództwo G. Z. przeciwko T. M. o zadośćuczynienie. Zasądził od powoda G. Z. na rzecz pozwanego T. M. kwotę 1.800 złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wydanego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy stwierdził, że pozwie z dnia 5 stycznia 2016 roku skierowanym przeciwko T. M. - „Zakład (...) w K., wyłączonym ze sprawy IV 74/16 do oddzielnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, powód G. Z. wnosił o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz „odszkodowania tytułem zadośćuczynienia” w kwocie 50.000,00 złotych za pozbawienie przez pozwanego jego list płac i ich zagubienie. Pełnomocnik pozwanego na rozprawie w dniu 30 sierpnia 2016 roku wnosił o oddalenie powództwa w całości.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód był zatrudniony u pozwanego od dnia 1 lipca 2006 roku do dnia 30 czerwca 2013 roku na podstawie różnych umów o pracę w różnym rozmiarze etatu i z różnym wynagrodzeniem na stanowisku czyściciela

obiektów dworcowych i peronów dworca kolejowego w R.. Powód przez cały okres zatrudnienia otrzymywał umówione wynagrodzenie. Postanowieniem Komendy (...) (...) w R. zostało umorzono dochodzenie „w sprawie podrobienia podpisów list płacy powoda”.

Po dokonaniu tych ustaleń Sąd Rejonowy uznał roszczenie powoda za nieuzasadnione. W ocenie Sądu Rejonowego ustalony niespornie stan faktyczny prowadzi do jednoznacznego wniosku, że powód w trakcie postępowania nie przedstawił żadnych dowodów wskazujących na popełnienie czynu niedozwolonego polegającego „na podrobieniu przez podrobieniu przez niego list płacy powoda i ich zagubieniu”. Taki obowiązek spoczywał na powodzie zgodnie z regułą dowodową wynikającą wprost z treści przepisu art. 6 k.c. W tej sytuacji żądanie zasądzenia odszkodowania tytułem zadośćuczynienia było w ocenie Sądu Rejonowego bezzasadne.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył powód. Zaskarżył wyrok w całości i wniósł o jego zmianę. Stwierdził, że nie zgadza się z oceną Sądu Rejonowego, iż jego roszczenie jest nieuzasadnione. Stwierdził, że pozwany przedstawił listy płac, z których wynika, że jego podpisy zostały podrobione. Potwierdził to biegły. W tej sytuacji kwota 50.000 złotych jest adekwatnym zadośćuczynieniem za naruszenie dóbr osobistych powoda.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna i skutkuje uchYLENIEM zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd I instancji nie rozpoznał bowiem istoty sprawy, jak też sporządził uzasadnienie wyroku z rażącym naruszeniem przepisu art. 328 k.p.c.

Kodeks postępowania cywilnego posługuje się pojęciem "istota sprawy" w wielu miejscach i w różnych kontekstach normatywnych, przy czym ilekroć ustawodawca odwołuje się do pojęcia "istota sprawy", zawsze nawiązuje do jej meritum, a więc do tych czynników postępowania, które warunkują orzeczenie o istocie żądań i twierdzeń stron. "Rozpoznanie istoty sprawy" oznacza zbadanie materialnej (istotnej) podstawy żądania pozwu oraz, ewentualnie, merytorycznych zarzutów pozwanego; a zatem a contrario, nierozpoznanie istoty sprawy to zaniechanie przez sąd tego właśnie badania. Obojętna jest przy tym przyczyna zaniechania, może ona tkwić zarówno w pasywności sądu, jak i w błędnym przyjęciu przesłanki niweczącej lub hamującej roszczenie. W konsekwencji, nierozpoznanie istoty sprawy - w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. - oznacza zaniechanie przez sąd pierwszej instancji zbadania materialnej podstawy żądania pozwu albo pominięcie merytorycznych zarzutów pozwanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 roku, II CKN 897/97, OSNC 1999/1 poz. 22, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2005 roku, III CK 161/2005, LexPolonica nr 390476).

Wskazać należy, że granice procesu cywilnego określa przede wszystkim strona powodowa poddając pod osąd określone fakty, z których wywodzi skutki prawne. Treść pozwu i roszczeń powoda określa zatem granice postępowania, a jednocześnie wyznacza jego przedmiot. W danej sprawie oznacza to konieczność zbadania materialnej podstawy żądania powoda oraz przeprowadzenia postępowania dowodowego zgodnie z regułami takiego postępowania. Następnie zaś sporządzenie uzasadnienia w zgodzie z art. 328 k.p.c. tak, aby umożliwić stronom (stronie) sformułowanie zarzutów apelacyjnych, a sądowi odwoławczemu – poznanie sfery motywacyjnej sądu I instancji.

W przedmiotowej sprawie w piśmie procesowym z dnia 16 października 2015 roku, inicjującym postępowanie, powód wniósł o zasądzenie od pozwanego, T. M., na swoją rzecz kwoty 50.000 złotych z tytułu odszkodowania za naruszenie dóbr osobistych. Powód nie przytoczył okoliczności faktycznych uzasadniających wskazane wyżej żądanie (art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c.). Nie został jednak wezwany do uzupełnienia tego braku. Jednocześnie w ww. piśmie powód wniósł o dołączenie akt sprawy DS. 1636/15 (bez wskazania podmiotu, prowadzącego to postępowanie). Na rozprawie w dniu 5 stycznia 2016 roku powód podtrzymał żądanie, jak w piśmie procesowym z dnia 16 października 2015 roku. Sąd nie wypytał powoda o to, jakie jego dobra osobiste naruszył pozwany oraz jakie okoliczności faktyczne uzasadniają

zgłoszone przez powoda żądanie (art. 212 § 1 k.p.c.). Na kolejnej rozprawie w dniu 30 sierpnia 2016 roku powód stwierdził, że popiera powództwo i „wnosi o zasądzenie zadośćuczynienia za podrobienie podpisów na listach płac, poza tym poginęły listy płac”. Dalej powód stwierdził: „tak wyliczyłem kwotę i tak zgłosiłem”. Po odebraniu stanowiska pełnomocnika pozwanego Przewodniczący zamknął rozprawę. W dniu 13 września 2016 roku Sąd Rejonowy wydał wyrok, którym oddalił powództwo o zadośćuczynienie.

W pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego rozstrzygnięcia Sąd I instancji podał natomiast, że powód żądał w sprawie „odszkodowania tytułem zadośćuczynienia” w kwocie 50.000 zł za pozbawienie list płac i ich zagubienie. O takim żądaniu powoda, a więc „odszkodowaniu tytułem zadośćuczynienia” Sąd Rejonowy pisze także w dalszej części uzasadnienia, a mianowicie w rozważaniach, twierdząc, że żądanie to jest bezzasadne. Nie przywołuje jednak w tym zakresie żadnego przepisu prawa, będącego podstawą rozstrzygnięcia. Powołuje się jedynie na to, że powód w trakcie postępowania nie przedstawił dowodów, wskazujących na popełnienie przez pozwanego czynu niedozwolonego, polegającego na podrobieniu list płac powoda i ich zagubieniu (natomiast w części wstępnej Sąd ten stwierdził, że powód dochodzi odszkodowania tytułem zadośćuczynienia nie za podrobienie podpisów na listach płac, ale za pozbawienie go list płac, czego Sąd Okręgowy zupełnie nie rozumie).

W związku z powyższym Sąd Okręgowy nie wie, jakie roszczenie zostało przez Sąd I instancji oddalone. Tym bardziej, że prawo materialne, a więc przepisy Kodeksu cywilnego nie przewidują roszczenia o „odszkodowanie tytułem zadośćuczynienia”.

Zauważyć także należy, że stan faktyczny w sprawie ustalony został na podstawie przywołanych przez Sąd Rejonowy akt osobowych znajdujących się w sprawie IV P 74/16 oraz na podstawie akt DS. 1663/15 załączonych do tych samych akt sprawy IV P 74/16. Sąd I instancji nie podał jednak, na podstawie jakich dokumentów dokonał ustaleń faktycznych, brak jest także postanowienia o dopuszczeniu dowodów z dokumentów ze wskazaniem tychże dokumentów oraz okoliczności, na które został ten dowód dopuszczony i to w sytuacji, gdy dokumenty te nie zostały załączone do akt tej sprawy.

Ponadto, ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego sprowadzają się do kilku zdań, a mianowicie w jakim okresie powód był zatrudniony u pozwanego i na jakim stanowisku, że przez cały okres zatrudnienia powód otrzymywał umówione wynagrodzenie i wreszcie, że postanowieniem Komendy (...) w R. umorzone zostało dochodzenie „w sprawie podrobienia podpisów list płac powoda”. To ostatnie stwierdzenie jest także niezrozumiałe, nie wiadomo bowiem, o podpisy jakiej osoby chodzi. Tym bardziej, że powód w apelacji stwierdził, że pozwany przedstawił listy płac, na których podrobione zostały podpisy powoda, co potwierdził biegły.

Mając na uwadze powyższe, trudno jest Sądowi Okręgowemu odnieść się w ogóle do rozstrzygnięcia Sądu I instancji i ocenić jego prawidłowość, albowiem Sąd ten nie wiadomo, o jakim żądaniu i na jakiej podstawie orzekał. Ponadto Sąd Rejonowy nie wyjaśnił podstawy faktycznej zgłoszonego żądania, nie dokonał w istocie żadnych ustaleń faktycznych, powołując się z pogwałceniem zasady bezpośredniości w sposób ogólny na dowód z całych akt osobowych oraz akt sprawy dochodzeniowej.

Zgodnie z art. 328 § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Składające się na uzasadnienie dwie podstawy rozstrzygnięcia: faktyczna i prawna tworzą łącznie jedną całość, którą powinna cechować wewnętrzna spójność, tak aby nie było zasadniczych wątpliwości co do tego, jaki stosunek faktyczny i w jaki sposób sąd wiążąco uregulował (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2008 roku, IV CNP 182/2007, LexPolonica nr 2143306). Podkreślić należy, że sąd jest zobowiązany do wyjaśnienia motywów podjętego rozstrzygnięcia w sposób umożliwiający przeprowadzenie kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia. Właściwie sporządzone uzasadnienie umożliwi także skonstruowanie zarzutów do tego rozstrzygnięcia przez stronę apelującą. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 lutego 2001 roku w sprawie V CKN 606/00 naruszenie przepisu, określającego wymagania, jakim winno odpowiadać uzasadnienie wyroku sądu,

może być ocenione jako mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy w sytuacjach tylko wyjątkowych, do których zaliczyć można takie, w których braki w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej są tak znaczne, że sfera motywacyjna orzeczenia pozostaje nieujawniona bądź ujawniona w sposób uniemożliwiający poddanie jej ocenie instancyjnej. Z sytuacją taką mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy przede wszystkim zobowiąże powoda do wskazania podstawy faktycznej żądania, a jeśli powód będzie nadal występował bez pełnomocnika w osobie profesjonalisty, skieruje do powoda stosowne pouczenia na podstawie art. 210 § 2¹ k.p.c. Następnie, jeśli zostaną zgłoszone wnioski dowodowe, przeprowadzi postępowanie dowodowe i rozstrzygnie o żądaniu zgłoszonym przez powoda. Zadbaj także, by sporządzone uzasadnienie odpowiadało wymogom art. 328 § 2 k.p.c.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 108 § 2 k.p.c.